

Eerste bevestigde waarneming van de springspin *Icius hamatus* in Nederland (Araneae: Salticidae)

Mijn verbazing was groot toen ik op 6 juni 2022 een springspin op het raam van mijn achterdeur zag zitten met een gestreept patroon op het achterlijf; niet direct een soort die ik herkende. Met een achtergevel op het zuiden zitten er altijd drie soorten in het zicht, *Salticus scenicus* (Clerck), *Marpissa muscosa* (Clerck) en *Atullus pubescens* (Fabricius). Het springspinnetje dat ik hier zag was duidelijk géén van deze drie soorten en werd daarom gevangen. Het bleek om een volwassen man van een *Icius*-soort te gaan en na bestudering van de palp was *I. hamatus* (C. L. Koch) de uitslag (figuur 1). Van deze springspin waren in Nederland nog geen waarnemingen bevestigd. Op de website Waarneming.nl is een viertal exemplaren gemeld uit vier verschillende provincies, maar steeds enkel gedetermineerd op basis van habitus of als niet te beoordelen bestempeld (J. Bink persoonlijke mededeling). De overlap in kleur en tekening met genusgenoot *I. subinermis* Simon – een soort die al wel gemeld is voor Nederland (Van Helsdingen 2006) – maakt dat genitaalonderzoek nodig is voor een zekere determinatie. Mijn exemplaar bevestigt dus het voorkomen van een nieuwe soort voor Nederland, en dat in mijn eigen achtertuin in Tilburg (NB)! Het exemplaar is toegevoegd aan de collectie van het Noord-Brabants Natuurmuseum, Tilburg.

Icius hamatus komt oorspronkelijk

voor in Zuid-Europa en Noord-Afrika. Ze zijn bijvoorbeeld vrij algemeen in Portugal, Spanje, Italië, Zwitserland, Kroatië, Slovenië, Albanië, Griekenland en Turkije. In hun natuurlijke verspreidingsgebied leven ze op allerlei plekken, waarbij met name licht vochtige biotopen in de buurt van stroompjes en geïrrigeerd gebied zoals fruitgaarden worden genoemd (Hansen 1982, Hänggi et al. 2014, Nentwig et al. 2021).

Gezien het voorkomen in Zuid-Europa, zou de import met fruit (bijv. kakifruit, granaatappel en citrus) of planten uit deze regio het exemplaar in mijn tuin kunnen verklaren. Aangezien ik recentelijk geen vruchten of planten uit Zuid-Europa had aangeschaft is mijn vermoeden dat wellicht één van mijn burens dat wel gedaan heeft. De soort verspreidt zich richting het noorden van Europa met waarnemingen in onze buurlanden, zoals incidentele waarnemingen in Duitsland (Hänggi et al. 2014, Hansen 1982, Jaeger 1995, 1996, Nentwig et al. 2021.) en Polen (Rozwałka et al. 2016, Tomasiewicz & Wesolowska 2006). Dat de soort veel in fruitgaarden wordt waargenomen geeft de indicatie dat dit individu waarschijnlijk dan ook is meegekomen met een import van fruit of fruitbomen. Deze waarnemingen vermelden ook vaak dat de spin meekomt met de import van vruchten, met name granaatappel, druiven en kakifruit.

Of *I. hamatus* zich gaat vestigen in Nederland is niet duidelijk. Het beperkte aantal meldingen doet vermoeden dat het tot nu toe gaat om incidentele importen.

Literatuur

- Hänggi A, Stäubli A, Heer X, Trivellone V, Polini Paltrinieri L & Moretti M 2014. Eleven new spider species (Arachnida: Araneae) for Switzerland discovered in vineyards in Ticino - What are possible reasons? Mitteilungen der Schweizerischen Entomologischen Gesellschaft 8: 215-228.
- Hansen H 1982. Beitrag zur Biologie von *Icius hamatus* (C.L. Koch 1846) (Arachnida: Araneae: Salticidae). Lavori della Società Venetiana di Scienze Naturali 7: 55-74.
- Van Helsdingen PJ 2006. *Icius subinermis* Simon, 1937 in Nederland waargenomen (Araneae, Salticidae). Nieuwsbrief Spined 21: 2.
- Jäger P 1995. Erstnachweise von *Macaroeris nidicolens* und *Icius subinermis* für Deutschland in Köln (Araneae: Salticidae). Arachnologische Mitteilungen 9: 38-39.
- Jaeger P 1996. Ergänzungen zur Kölner Spinnenfauna (Araneae). Decheniana (Beihefte) 35: 573-578.
- Nentwig W, Blick T, Bosmans R, Gloor D, Hänggi A & Kropf C 2021. Spiders of Europe, Version 10.2021. Beschikbaar op: <http://araneae.nmbe.ch> (geraadpleegd 7 juni 2022).
- Rozwałka R & Czaja M 2021. Nowe obserwacje *Icius hamatus* (C.L. Koch, 1846) (Araneae: Salticidae) Acta Entomologica Silesiana 29(9): 1-4.
- Schäfer M & Deepen-Wieczorek A 2014. Erstnachweis der Springspinne *Icius hamatus* (Salticidae, Araneae) für Deutschland. Arachnologische Mitteilungen 47: 49-50.
- Tomasiewicz, W Wesolowska 2006. *Icius hamatus* (Salticidae, Araneae) in Poland. Polskie Pismo Entomologiczne, 2006, numer 3, p. 339-342. agro.icm.edu.pl

1. Volwassen man van *Icius hamatus*, in een tuin in Tilburg (Noord-Brabant), 6.vi.2022; (a) dorsaal, (b) frontaal. Foto's: Sjef van Overdijk

1. Adult male of *Icius hamatus* in a garden in Tilburg (province of Noord-Brabant) 6.vi.2022; (a) dorsal, (b) frontal.

Summary

First confirmed record of the jumping spider *Icius hamatus* in the Netherlands (Araneae: Salticidae)

In June 2022 an adult male *Icius hamatus* was found in the city of Tilburg, the Netherlands. It was strolling around in a garden on a south-facing wall of a house. The species originates from the south of Europe, and is only accidentally found in Germany and Poland. Expectations are that this adult male came along with imported fruits or plants. It is the first identified specimen in the Netherlands. It is unknown whether it will establish here.

Sjef van Overdijk
Spinnetjes.com, Tilburg
info@spinnetjes.com